

УДК 371.132:373.3.016:81-028.31

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.5.6>

Любов СУГЕЙКО

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти педагогічного факультету, Херсонський державний університет, вул. Університетська, 27, м. Херсон, Україна, 73000

ORCID: 0000-0003-1341-2541

Тетяна ШВЕЦЬ

кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти педагогічного факультету, Херсонський державний університет, вул. Університетська, 27, м. Херсон, Україна, 73000

ORCID: 0000-0002-1234-0710

Бібліографічний опис статті: Сугейко, Л., Швець, Т. (2022). Розвиток мовлення здобувачів дошкільної та початкової освіти: технологічний аспект. *Acta Paedagogica Volyniensis*, 5, 34–39, doi:

РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: ТЕХНОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

У статті проаналізовано використання сучасних технологій у мовленнєвій освіті здобувачів дошкільної освіти та мовно-літературній освітній галузі здобувачів початкової освіти. З'ясовано особливості використання інформаційно-комунікаційних технологій в контексті мовленнєвої освіти дітей, виділено різновиди сторітелінгу та уточнено сутність цього поняття. Підкреслено, що сторітелінг – одна з інтерактивних мовленнєвих технологій, що використовується педагогами у закладах дошкільної та початкової освіти. Зазначена технологія не вимагає особливих витрат і може використовуватись у будь-якому місці та в будь-який час, має форму дискусії, розвиває фантазію, логіку, підвищує культурний та освітній рівень здобувачів освіти, допомагає навчитися ґрунтовного сприйняття та переробки інформації, розширює усне мовлення, сприяє кращому запам'ятовуванню матеріалу, розвиває грамотність, може успішно використовуватись у проєктній та груповій діяльності. Виділено особливості використання в освітній діяльності педагогів методу TPR, ігрових технологій у мовленнєвому розвитку здобувачів освіти, казкотерапії тощо. Зазначено, що ефективною сучасною технологією мовленнєвої освіти дошкільників та молодших школярів є використання музичних творів та співу. Музика може збагатити духовне життя і забезпечити рівновагу життя дітей. За допомогою музики люди можуть висловити свої думки та почуття, контролювати свої емоції. Встановлено, що для результативного розвитку мовлення здобувачів дошкільної та початкової освіти необхідним є використання технологій, які забезпечують активізацію мовленнєвої діяльності, формують уміння й навички використовувати мовленнєвий матеріал на практиці. Важливим є застосування нових знань у повсякденній діяльності дітей, що сприяє закріпленню та усвідомленню їх; урахування правильності мовлення педагога закладу дошкільної та початкової освіти, якого наслідують здобувачі освіти.

Ключові слова: технології, розвиток мовлення, мовленнєва освіта, мовно-літературна освітня галузь, здобувачі дошкільної та початкової освіти.

Lyubov SUGEIKO

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool and Primary Education of the Pedagogical Faculty, Kherson State University, University str., 27, Kherson, Ukraine, 73000

ORCID: 0000-0003-1341-2541

Tetiana SHVETS

Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department Theory and Methods of Preschool and Primary Education of the Pedagogical Faculty, Kherson State University, University str., 27, Kherson, Ukraine, 73000

ORCID: 0000-0002-1234-0710

To cite this article: Sugeiko, L., Shvets, T. (2022). Rozvytok movlennia zdoभवuvachiv doshkilnoi ta pochatkovoї osvity: tekhnolohichnyi aspekt [Speech development of students of preschool and primary education: technological aspect]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 5, 34–39, doi:

SPEECH DEVELOPMENT OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION STUDENTS: TECHNOLOGICAL ASPECT

The article analyzes the use of modern technologies in the speech education of students of preschool education and the linguistic and literary field of education of students of primary education. The peculiarities of the use of information and communication technologies in the context of children's speech education are clarified, the varieties of storytelling are highlighted, and the essence of this concept is clarified. It is emphasized that storytelling is one of the interactive speech technologies used by teachers in preschool and primary education institutions. The specified technology does not require special costs and can be used anywhere and at any time, has the form of a discussion, develops imagination, logic, raises the cultural and educational level of education seekers, helps to learn thorough perception and processing of information, expands oral speech, promotes better memorization of material, develops literacy, can be successfully used in project and group activities. The peculiarities of the use of the TPR method, game technologies in the speech development of students of education, fairy-tale therapy, etc. in the educational activity of teachers are highlighted. It is noted that the use of musical works and singing is an effective modern technology of speech education of preschoolers and younger schoolchildren. Music can enrich the spiritual life and bring balance to children's lives. With the help of music, people can express their thoughts and feelings, control their emotions. It has been established that for the effective development of speech of preschool and primary education students, it is necessary to use technologies that ensure the activation of speech activity, form skills and abilities to use speech material in practice. It is important to apply new knowledge in children's daily activities, which contributes to their consolidation and awareness; taking into account the correctness of the speech of the teacher of the preschool and primary education institution, who is imitated by the students of education.

Key words: technologies, development of speech, speech education, linguistic and literary educational field, students of preschool and primary education.

Актуальність проблеми. Сучасне суспільство – це суспільство високих інформаційних технологій, яке потребує від освіти активної та компетентної особистості, здатної жити і працювати в реаліях сьогодення. Відповідно до сучасних реалій організації освітнього процесу у закладах освіти, виникає нагальна потреба використання нових технологій навчання. Сучасний педагог повинен вміти користуватися методами, прийомами та інструментами, котрі забезпечують якісний освітній процес у будь-яких умовах, включно й дистанційне навчання. Це питання є важливим для усіх навчальних установ, а особливо для педагогів закладів дошкільної та початкової освіти.

Актуальним є використання сучасних освітніх технологій у мовленнєвому розвитку дітей, навчанню читання, формуванні граматичного ладу мовлення, формуванні культури мовлення тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання мовленнєвої компетенції здобувачів дошкільної освіти репрезентовані у дослідженнях А. Богуш, М. Вашуленко, Н. Гавриш, К. Крутій та ін. Навчання грамоти дошкільників досліджували В. Захарченко, Б. Контаутене та ін. Особливості використання сучасних

мовленнєвих методів представлені у працях О. Вознюк, І. Дичківської, О. Приліпко та ін.

Теоретичні аспекти розвитку мовлення молодших школярів розглядаються в працях В. Бадер, Л. Варзачької, М. Вашуленка, Л. Лужецької, Т. Ладженської, І. Олійник, Н. Сіранчук, М. Пентилюк, та ін.; формування культури мовлення учнів досліджували Н. Бабич, О. Біляєв, А. Коваль, Л. Лужецька, Л. Мацько, М. Пентилюк, Л. Рускуліс, В. Федорчук та ін.; розвиток діалогічного мовлення проаналізовано у роботах Н. Білоконної, С. Дубовик, В. Науменко, Н. Ростікус, Е. Палихати, К. Пономорьової, Л. Соловєв, Г. Шелехової та ін.

Мета статті полягає в аналізі та обґрунтуванні важливості використання в розвитку мовлення здобувачів дошкільної та початкової освіти сучасних освітніх технологій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливим для нашого дослідження є використання інформаційно-комунікаційних технологій у процесі формування мовленнєвої особистості дитини, які дозволяють: у доступному вигляді, яскраво та наочно надавати здобувачам освіти інформацію, використовуючи актуальні ігрові форми, що формує у дітей образне мислення та відповідає їхньому основному виду

діяльності – пізнавальній грі; підвищувати інтерес дітей до процесу навчання та розвивати їх мотивацію в освітній діяльності; поступово розвивати у здобувачів дошкільної та початкової освіти пізнавальну активність та інтерес до дослідницької діяльності; розвивати творчі здібності педагога, підвищуючи його інтерес до професійної діяльності (Вікторенко, Горобець, 2019, с. 96).

Сторітелінг – одна з інтерактивних мовленнєвих технологій, що використовується педагогами у закладах дошкільної та початкової освіти. Зазначена технологія не вимагає особливих витрат і може використовуватись у будь-якому місці та в будь-який час, має форму дискусії, розвиває фантазію, логіку, підвищує культурний та освітній рівень здобувачів освіти, допомагає навчитися ґрунтовно сприймати та переробляти інформацію, розширює усне мовлення, допомагає краще запам'ятовувати матеріал, розвиває грамотність, може успішно використовуватись у проектній та груповій діяльності (П'ятецька, 2019, с. 106) під час як традиційного, так і дистанційного навчання.

Ураховуючи сучасні реалії освітнього процесу цікавим є цифровий (мультимедійний) сторітелінг. Цифровий (мультимедійний) сторітелінг – це технологія електронної комунікації, заснована на організації мультимедійного контенту навколо однієї історії. Актуальність цифрового сторітелінгу зумовлена загальною тенденцією розвитку електронних медіаресурсів та способами подачі інформації. Цифровий різновид сторітелінгу привернув увагу педагогів як комбінований навчальний засіб, що поєднує в собі візуальну, образну, музичну та словесну складові (П'ятецька, 2019, с. 107). Це новий актуальний формат цифрової комунікації, що має велику кількість технічних рішень і підходів для формування навчальних продуктів в освіті. Цифровий сторітелінг можна застосовувати у таких форматах: презентаціях, відеороликах, HTML-сторінках з мультимедійним контентом.

Цифровий сторітелінг дозволяє педагогам використовувати сучасну технологічну основу з метою розвитку проектної діяльності здобувачів дошкільної та початкової освіти. Безумовно, для цього необхідно проаналізувати та адаптувати до дошкільного віку технології та методи цифрового сторітелінгу, розробити та впрова-

дити методику організації проектної діяльності дошкільнят у межах цифрового сторітелінгу, а також визначити компетенції, що формуються в умовах проектування. Цифровий або мультимедійний сторітелінг можна поділити на такі різновиди:

– мальоване відео, коли в процесі розповіді, у кадрі по ходу тексту промальовуються відповідні картинки (для створення мальованих відео є безліч онлайн сервісів, наприклад, Video Scribe за посиланням: <https://www.sparkol.com/en/>;

– анімований сторітелінг (у створенні таких відеороликів використовуються анімовані елементи, що рухаються; у створенні таких освітніх проектів використовуються онлайн-сервіси з уже готовими базами персонажів, аніме-ефектів та необхідних для створення інструментів, такий як Go Animate, посилання: <https://goanimate.en.softonic.com/web-apps>);

– комікси (створення власних персонажів, налаштування їх міміки, жестів, поз, дії, створення платформи подій та об'єднання в комікси; композиції, що виходять, можна використовувати для створення презентацій і відеороликів).

Цифровий сторітелінг є дуже зручною та корисною технологією мовленнєвого розвитку здобувачів освіти, оскільки дозволяє реалізовувати освітню діяльність за допомогою створення та обговорення невеликих інтерактивних історій на різні побутові теми. В історіях можна відпрацювати з дітьми лексику та граматику, розвиваючи їхню уяву, навички говоріння, аудіювання. Діти люблять слухати історії більше, ніж описи, доповіді, визначення, вони сприймають її легше, доступніше. Історія динамічна, у ній є герой, який змінюється у процесі виконання складних завдань, певних труднощів. Діти можуть включатися в історію, і таким чином ставати активними і самостійними діячами історії. Історія супроводжується малюнками, відео, презентаціями. Теми історій можуть бути різними: це може бути історія про себе, про подорож якоїсь частини мови у країну Граматики, яка історія могла б статися з великими буквами, які потрапили в країну малих букв тощо. Для здобувачів дошкільної освіти можна запропонувати такі теми для сторітелінгу: «Пригоди друзів у нашому місті», «Подорож до казкового лісу», «Улюблена казка» тощо.

Цікавою технологією для використання у мовленнєвому розвитку дошкільників є метод

TPR (метод загальної фізичної реакції). Цей метод був розроблений Джеймсом Ашером, професором психології в Каліфорнійському державному університеті Сан-Хосе. Цей метод є дієвим у розвитку мовлення дітей у ранньому віці, коли вони віддають перевагу ігровій діяльності, безпосередньо пов'язаній із фізичною активністю та рухом. У цьому методі Ашер зазначає, що чим більша інтенсивна стимуляція пам'яті, тим сильніша реакція пов'язана з асоціаціями.

Запам'ятовування мовленнєвого матеріалу на основі асоціацій здійснюється за допомогою рухової активності.

Ефективною сучасною технологією в розвитку мовлення дошкільників та молодших школярів є використання музичних творів та співу. Музика може збагатити духовне життя і забезпечити рівновагу життя дітей. За допомогою музики люди можуть висловити свої думки та почуття, можуть контролювати свої емоції. Важливим є використання саме українських народних пісень та класичних музичних творів, що сприяє патріотичному вихованню здобувачів освіти. Приклади українських народних пісень для розвитку мовлення дошкільників: «Два півники», «Веселі гуси», «Танцювали миші по бабиній хижі», «Ой зібралась звірина з цілої громади», «Сімейка», «Танцювала риба з раком», «Ходить гарбуз по городу» тощо. Для молодших школярів: «Стоїть півень на току», «Босий хлопець сіно косить», «Бігла лялька по току», «Ходить квочка» тощо.

В організації спільної діяльності «педагог-дитина», у призмі мовленнєвої освіти дошкільників казка є тією сходинкою, із якої починається взаємодія. Тому актуальною технологією мовленнєвого розвитку здобувачів дошкільної освіти є казкотерапія. Казки – це одна з форм пізнання світу дітей, адже через життя героїв, здобувач дошкільної освіти сам є активним учасником подій, співчуває добру, засуджує зло. Українська народна казка захоплює дошкільника не лише сюжетом, своєю поетичною формою, а й ідейним змістом, характерним для українського народу. Мета технології – створити казку відповідно до життєвих потреб здобувача дошкільної освіти. Функції казкотерапії у закладі дошкільної освіти: діагностична, терапевтична, виховна, мовленнєвого розвитку. Значну роль у процесі реалізації

зазначеної технології має мовленнєво-ігрова казкова ситуація, яка створюється між здобувачами дошкільної освіти під час креативного відображення сутності знайомої казки, супроводжувана монологічним чи діалогічним мовленням, розподілом ролей, іграми, використанням дитиною лінгвістичних і екстралінгвістичних засобів, що сприяють самовираженню та розвитку мовлення дітей.

Доцільно виокремити технологію «ранкові зустрічі» у закладі дошкільної та початкової освіти у контексті мовленнєвої освіти. Ранкова зустріч – це запланована освітня діяльність, яка має свою структуру, чітко визначену мету та тему. Завдання ранкових зустрічей: виховання толерантного ставлення один до одного, формування комунікативних навичок, розвиток творчих здібностей та вмінь критично мислити, висловлювати власну точку зору. Тривалість ранкової зустрічі для дітей молодшого дошкільного віку – 7-10 хвилин та 15-20 хвилин для дітей середнього та старшого дошкільного віку. У початковій школі ранкові зустрічі з учнями тривають 15-25 хвилин на початку дня (на першому за розкладом уроці) і дають змогу створити позитивну атмосферу на весь навчальний день. Ранкові зустрічі формують уміння спілкуватися між собою, навчають взаємної поваги, розвивають соціальні, навчальні та інтелектуальні навички, проходять у вигляді інтерактивного невимушеного формату. Тематику ранкових зустрічей для дітей старшого дошкільного та молодшого шкільного віку можуть бути: «Моя країна», «Позитивні думки», «Основа успіху», «Навчатись легко», «Я вмю», «Я люблю Україну».

Кожна ранкова зустріч має складатися з таких структурних компонентів: вітання (вітання з усією групою дітей та наголошення та важливості участі кожного); обмін інформацією (обмін думками та вибір важливих тем для обговорення); групове заняття (обмірковування інформації; заняття, пов'язані з навчальною метою та темою); щоденні новини (можуть містити різні завдання: створення графіків та календаря погоди тощо).

Досить цікавою у практичній діяльності педагогів дошкільної та початкової освіти є технологія розвитку критичного мислення – «ейдетика». Основні завдання технології: розвиток образного мислення, творчості, уваги,

мовлення; активізація пізнавальних процесів дитини; заохочення до ініціативності; виховання впевненості в собі; розвиток здібностей дитини.

В основу методів технології покладено використання різноманітних графічних образів, захопливих ігор та вправ, що формуються на різних видах асоціацій: вільних, предметних, тактильних, сенсорних, фонетичних або звукових (Сугейко, 2021, с. 121).

Використання ейдетики у повсякденній діяльності дітей є досить ефективним, захопливим способом формування мислення, творчості, розвитку мовлення у дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

Цікавою технологією мовленнєвого розвитку дітей є «складання сенканів». Ця форма роботи сприяє розширенню словника здобувачів освіти, розвиває творчість, мислення, уяву. Сенкан – це один з прийомів активізації пізнавальної активності здобувачів дошкільної та початкової освіти, формування їх інтелектуального та мовленнєвого розвитку (Іщенко, 2013, с.32). Використовується з дидактичною метою як ефективний метод розвитку образного мовлення, для організації цікавих та динамічних уроків. Вивчений матеріал набуває емоційного забарвлення, що сприяє глибшому засвоєнню; відпрацьовуються знання про частини мови, вміння дотримуватися певної інтонації, активізується словниковий запас, розвивається розумова діяльність здобувачів. Сенкан – це вірш, який складається з п'яти рядків, написаний з дотриманням певних правил:

1 рядок – іменник, що позначає тему сенкана.

2 рядок – два прикметники, що розкривають характерні ознаки теми.

3 рядок – три дієслова, які розкривають дію, властиву даному предмету.

4 рядок – речення, що висловлює ставлення до теми, почуття, розкриває сутність явища, предмета.

5 рядок – іменник, що виступає підсумком до сказаного, синонім.

Наприклад:

Херсон

Рідний, нескорений

Стоїш, борешся, захищаєш

Моє улюблене місто у світі.

Батьківщина.

Використання сучасних технологій у мовленнєвій освіті дошкільників та мовно-літературній освітній галузі здобувачів початкової освіти підвищує їх мовленнєвий та інтелектуальний розвиток, урізноманітнює заняття, уроки цікавою інформацією, нестандартними підходами до розгляду теми, розвиває творче, критичне мислення, вміння працювати в колективі, в групі тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Для розвитку мовлення здобувачів дошкільної та початкової освіти необхідним є використання освітніх технологій, які забезпечують активізацію мовленнєвої діяльності, роблять навчання цікавим, підвищують розумову активність, спонукають до творчості, розвивають критичне мислення, формують життєво й соціально компетентну особистість, яка здатна самостійно приймати рішення в різноманітних життєвих ситуаціях. Важливим є застосування педагогом нових нестандартних підходів у розвитку мовлення дітей, формування у них умінь відстоювати свою позицію, співпрацювати в групі, колективі, бути комунікабельними й толерантними. Тому від вихователя, учителя початкових класів вимагається відповідна підготовка у виборі та використанні освітніх технологій, який здатен до саморозвитку, може застосовувати новітні досягнення у професійній діяльності.

Перспективи подальших пошуків полягають у впровадженні та дослідженні ефективності використання технологій у мовленнєвій освіті дітей дошкільного віку та розвитку мовлення учнів початкової школи у мовно-літературній освітній галузі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Богуш А. М. Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку. Київ: Генеза, 2013. 159 с.
2. Вікторенко І.Н., Горобець Л.М. Нові професійні ролі та функції сучасного вчителя в контексті Концепції Нової української школи. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти. Вип. 11. Слов'янськ, 2019. С. 93–106.
3. Іщенко Л. В. Навчання дітей дошкільного віку рідної мови. Умань : Жовтий, 2013. 138 с.
4. П'ятецька О.В. Сторітелінг як поліфункціональний інструмент сучасної комунікації: мовно-стихістичні особливості. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 39. 2019. С. 106–121.

5. Сугейко Л.Г. Каліграфічні хвилинки як форма вдосконалення письма учнів початкової освіти. Інноваційна педагогіка. Випуск № 37. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2021. С. 121–125.

6. Сугейко Л.Г., Валусєва І.В. Лінгводидактичні засади використання знань з української мови на уроках англійської мови в початковій школі. Acta Paedagogica Volyniensis. Випуск № 3. Одеса. Видавничий дім «Гельветика». 2021. 266 с. С. 43–48.

7. Сугейко Л.Г., Нагрибельна І.А. Мельничук Ю.Ю. Упровадження дистанційного курсу з методики навчання української мови на основі системи Moodle. Інформаційні технології і засоби навчання. Т. 3, 2020. С. 162–174.

8. Федорчук В. В. Педагогічні технології в початковій школі. Навчально-методичний посібник. Кам'янець-Подільський : ПП Зволейко Д. Г., 2014. С. 71–87.

9. Швець Т.А. Групова взаємодія здобувачів дошкільної освіти як основа формування впевненості в собі. Український педагогічний журнал. № 3. 2022, с. 149–155, URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/620/582>

10. Швець Т.А. Організація мовленнєво – ігрової діяльності здобувачів дошкільної освіти в контексті розвитку мовлення особистості дитини. Педагогічні науки. № 99, 2022, с. 25–29, URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4511>

REFERENCES:

1. Bohush A. M. (2013) Rozvytok movlennia ditei starshoho doshkilnoho viku [Speech development of older pre-school children]. Kyiv : Heneza, 159 s.

2. Viktorenko I.N., Horobets L.M. (2019) Novi profesiini roli ta funktsii suchasnoho vchytelia v konteksti Kontseptsii Novoi ukrainskoi shkoly [New professional roles and functions of the modern teacher in the context of the Concept of the New Ukrainian School]. Teacher professionalism: theoretical and methodical aspects., vol. 11, Sloviansk, s. 93–106.

3. Ishchenko L. V. (2013) Navchannia ditei doshkilnoho viku ridnoi movy [Teaching preschool children their native language]. Uman : Zhovtyi, 138 s.

4. Piatetska O.V. (2019) Storitelnh yak polifunksionalnyi instrument suchasnoi komunikatsii: movno-styistychni osoblyvosti [Storytelling as a multifunctional tool of modern communication: linguistic stylistic features]. Actual problems of Ukrainian linguistics: theory and practice, vol. 39, S. 106–121.

5. Suheiko L.H. (2021) Kalihrafichni khvylynky yak forma vdoskonalennia pysma uchniv pochatkovoї osvity [Calligraphic minutes as a form of improving the writing of elementary school students]. Innovative pedagogy, vol. № 37, Odessa, Vydavnychiy dim «Helvetyka», s. 121–125.

6. Suheiko L.H., Valuieva I.V. (2021) Lihvodiydaktychni zasady vykorystannia znan z ukrainskoi movy na urokakh anhliiskoi movy v pochatkovii shkoli [Linguistic principles of using knowledge of the Ukrainian language in English lessons in elementary school]. Acta Paedagogica Volyniensis, vol.3., Odessa, Vydavnychiy dim «Helvetyka», s. 43–48.

7. Suheiko L.H., Nahrybelna I.A. Melnychuk Yu.Iu. (2020) Uprovadzhennia dystantsiinoho kursu z metodyky navchannia ukrainskoi movy na osnovi systemy Moodle [Implementation of a distance learning method of the Ukrainian language based on the Moodle system]. Information technologies and teaching aids, vol. 3, s. 162–174.

8. Fedorchuk V.V. (2014) Pedahohichni tekhnolohii v pochatkovii shkoli. Navchalnometodychnyi posibnyk [Pedagogical technologies in primary school. Educational and methodological manual], Kamianets-Podilskyi: PP Zvoleiko D. H., s. 71–87.

9. Shvets T.A. (2022) Hrupova vzaiemodiia zdobuvachiv doshkilnoi osvity yak osnova formuvannia vpevnenosti v sobi [Group interaction of students of preschool education as a basis for the formation of self-confidence]. Ukrainian Pedagogical Journal, vol. 3, s. 149–155, URL: <https://uej.undip.org.ua/index.php/journal/article/view/620/582>

10. Shvets T.A. (2022) Orhanizatsiia movlennievo – ihrovoi diialnosti zdobuvachiv doshkilnoi osvity v konteksti rozvytku movlennia osobystosti dytyny [Organization of speech and play activities of preschoolers in the context of speech development of the child's personality]. Pedagogical sciences, vol. 99, s. 25–29, URL: <https://ps.journal.kspu.edu/index.php/ps/article/view/4511>